

Omgangsprotocol

2015-2016

R.K.B.S. Don Bosco

R.K.B.S. Don Bosco Terpad 1 | 1771 RZ Wieringerwerf | 0227 602 204 | directeur.donbosco@sarkon.nl | www.rkdonbosco.nl

Voorwoord

RKBS Don Bosco is een katholieke basisschool en wil vanuit een christelijke levensvisie kwalitatief en goed onderwijs bieden aan alle kinderen op school. Wij willen een ontmoetingschool zijn. Dat betekent dat we openstaan voor kinderen en ouders met verschillende culturele en religieuze achtergronden, zonder onze eigen identiteit te verliezen. In de omgang met kinderen en ouders stellen we waarden en normen als gelijkwaardigheid, solidariteit en respect voor elkaar en de omgeving centraal.

Ons omgangsprotocol is gebaseerd op onze drie waarden: respect, veiligheid en betrokkenheid. De essentie daarvan is dat kinderen leren hun eigen grens aan te geven, en tegelijkertijd die van een ander leren respecteren. Tevens leren zij zelf hun problemen op een positieve manier op te lossen of hulp te halen als ze er zelf niet uitkomen. Op een positieve manier oplossen betekent dat wij kinderen niet willen vertellen wat zij niet moeten doen, maar willen hen een alternatief geven door hen te vertellen wat zij kunnen doen.

Het doel van RKBS Don Bosco op dit gebied is om kinderen zodanig te begeleiden en stimuleren dat ze zich ontwikkelen tot zelfstandige personen die verantwoordelijkheid kunnen en willen dragen voor zichzelf, voor hun omgeving en voor de samenleving waarvan zij deel uitmaken.

Het is belangrijk dat we de structuren en grenzen zoals we die op RKBS Don Bosco hanteren duidelijk en eenduidig verwoorden in termen die ook voor kinderen te begrijpen zijn. Uiteindelijk is iedereen erbij gebaat wanneer het helder is wat wel en niet kan. Te veel regels kunnen echter beperkend werken. Er is dan geen enkele ruimte meer om te handelen naar eigen inzicht.

RKBS Don Bosco heeft als doel dat kinderen en jongeren zich ontwikkelen tot sociaal vaardige, betrokken en zelfstandige volwassenen en kunnen reflecteren op eigen handelen. Het aanleren van goede omgangsvormen is hierbij essentieel.

Door alle regels en afspraken schriftelijk vast te leggen is er duidelijke communicatie binnen de school en met iedereen die actief is op RKBS Don Bosco. Het omgangsprotocol zal op de website geplaatst worden. Jaarlijks zal dit document geëvalueerd worden.

Linda Verbeek-Pleune
Directeur RKBS Don Bosco

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Hoofdstuk 1: Het omgangsprotocol.....	4
1.1 <i>Het ontstaan van PBS</i>	4
1.2 <i>Positive Behavior Support</i>	4
Hoofdstuk 2: Plagen, pesten en cyberpesten	6
2.1 <i>Plagen</i>	6
2.2 <i>Pesten</i>	6
2.3 <i>Onze vijfsporenaanpak</i>	6
2.4 <i>Cyberpesten</i>	8
2.5 <i>De rol van de medezeggenschapsraad (MR)</i>	9

Hoofdstuk 1: Het omgangsprotocol

Dit omgangsprotocol heeft als doel om alle kinderen zich bij ons op school veilig voelen, zodat zij zich optimaal ontwikkelen. Door te blijven werken aan een goede relatie tussen leerlingen, leerkrachten en ouders werken alle betrokken een goede en veilige sfeer, zodat het zich optimaal kan ontwikkelen. De school richt zich in eerste instantie op een preventieve werking. Hiervoor gebruiken we het framework van Positive Behavior Support (PBS). Hierbij worden regels en afspraken zichtbaar gemaakt. In dit protocol beschrijven we ook hoe te handelen als er incidenten zijn, zoals bij pestgedrag.

RKBS Don Bosco streeft ernaar een school te zijn met een goede sfeer waarin iedereen zich thuis voelt, kinderen, ouders en leerkrachten. We creëren een veilige leeromgeving door met de kinderen na te denken over hoe je op respectvolle wijze met elkaar kunt omgaan. Om dit te bereiken wordt er op school gewerkt met PBS.

1.1 Het ontstaan van PBS

PBS is ontstaan in de Verenigde Staten in de jaren '80 als reactie op de vernieuwde belangstelling naar het ontwikkelen van gewenst gedrag en effectief gedragsmanagement (Sugai & Horner, 2009). Het straffen van ongewenst gedrag bleek niet effectief om kinderen gewenst gedrag te laten vertonen. Sugai en Horner (2009), de grondleggers van PBS, richtten zich op het gewenste gedrag. Door gewenst gedrag aan te leren en te belonen, vermindert ongewenst gedrag.

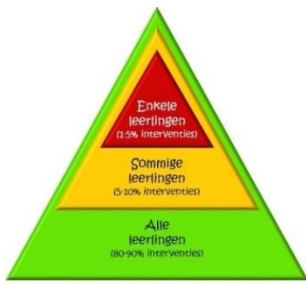
1.2 Positive Behavior Support

PBS is een schoolbrede manier om ongewenst gedrag te voorkomen of om te buigen in gewenst gedrag (Sailor et al., 2007). Volgens Marzano (2007) neemt storend gedrag van leerlingen sterk af als leerkrachten heldere regels en verwachtingen hebben. PBS voldoet aan de kenmerken van een effectief programma: een schoolbrede aanpak, interventies gericht op leerlingen met probleemgedrag op verschillende niveaus, het aanleren van gedragsvaardigheden en een nauwe samenwerking tussen school en ouders (Sørlië & Ogden, 2007).

PBS is een methode om doelmatig met leren en gedrag om te gaan. Dit is op school, klassen en individueel niveau. De methode is bedoeld om tactieken en strategieën aan te reiken om het gedrag van alle leerlingen te verbeteren. Het hele team ligt hierbij op één lijn. PBS is geen vaststaand programma. Het is een soort framework wat door het gehele team ingevuld wordt. Hierbij zijn de 5 pijlers van PBS te gebruiken. Deze 5 pijlers zijn:

- Planmatige aanpak op basis van data
- Schoolbreed werken vanuit gedeelde waarden.
- Partnerschap met ouders en samenwerking met de zorg.
- Preventie: zoveel mogelijk voorkomen van probleemgedrag.
- Positieve insteek: versterken van goed gedrag aan de hand van heldere, eenduidige verwachtingen

Figuur 1. Piramide van gewenst gedrag

De piramide (figuur 1) is een handhavingsmodel van gewenst gedrag. De piramide bestaat uit 3 kleuren. Het groene gedeelte zijn de interventies van de leerkracht die gelden voor alle leerlingen. Het gele gedeelte zijn de interventies voor sommige leerlingen. Hier zou een interventie van de leerkracht herhaling kunnen zijn. Sommige kinderen hebben baat bij herhaling. Het rode gedeelte zijn de interventies van de leerkracht voor individuele leerlingen. Dit zijn interventies die de leerkracht toepast voor risicoleerlingen. De kinderen in een klas hebben verschillende onderwijsbehoeften. Sommige kinderen hebben een grotere of andere onderwijsbehoeften.

1.3 Welke effecten zijn al bekend uit wetenschappelijk onderzoek?

In de Verenigde Staten hebben meer dan 13.000 Amerikaanse scholen PBS geïmplementeerd. Ook in Noorwegen is een aantal jaren geleden gestart met de landelijke invoering van PBS in het basisonderwijs. In beide landen is veel onderzoek gedaan en gaande naar PBS. Daarmee is PBS ook een beproefde aanpak die bewezen effectief kan worden geïmplementeerd. Dat wil zeggen dat scholen ermee kunnen werken zoals is bedoeld (Barrett et al., 2008; Muscott et al, 2008) en dat de aanpak effectief is. De hieronder genoemde bronnen zijn gevonden op de website SWPBS.nl

Onderzoek laat onder meer de volgende resultaten van PBS zien:

- Er wordt minder problematisch gedrag geobserveerd (Horner, Sugai, Todd, & Lewis-Palmer, 2005).
- Het gevoel van veiligheid neemt toe bij de leerlingen (Horner et al., 2009.)
- Leerlingen hebben meer kennis over sociale vaardigheden en laten meer sociaal gedrag zien (Eber, 2006; Putnam, Horner, & Algozzine, 2006).
- De schoolprestaties van de leerlingen verbeteren (Eber, 2006; McIntosh, Chard, Boland & Horner, 2006).
- Minder leerlingen worden de klas uitgestuurd, waardoor de effectieve leertijd voor met name hoog-risicokinderen toeneemt (Bradshaw et al, 2010).
- Leerlingen worden minder vaak de klas uitgestuurd als disciplinaire maatregel (Barrett et al.; 2008, Eber, 2006).

Hoofdstuk 2: Plagen, pesten en cyberpesten

Pesten een belangrijk aandachtspunt. Voor pestproblemen zijn geen kant en klare oplossingen. Ieder geval van pesten heeft een andere oorzaak en heeft een eigen aanpak nodig. Eén ding staat voorop: pesten wordt niet getolereerd bij ons op school!

Als er sprake is van pestgedrag zijn er drie betrokkenen te noemen: degene die pest, degene die gepest wordt en degene die erbij staan. Wij vinden het op school belangrijk dat aan alle betrokkenen aandacht wordt besteed. Daarbij moet goed gekeken worden naar de oorzaak van het probleem. Er wordt zoveel mogelijk oplossingsgericht gesproken met de kinderen. Kinderen die gepest worden proberen we op school weerbaar te maken.

Soms gebeurt pesten buiten de school. Toch heeft de school er veel last van. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. Pesten heeft effect op het schoolklimaat.

2.1 Plagen

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijkwaardig aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

2.2 Pesten

Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos. Het sterkere kind; de pester, heeft een grotere mond en anderen kijken tegen hem of haar op. De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

2.3 Onze vijfsporenaanpak

De aanpak van onze school is gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn bij pesten: het gepeste kind, de pester, de klasgenoten, de ouders en de school.

2.3.1 Het kind dat gepest wordt

Wij besteden veel aan aandacht aan het kind dat gepest wordt. Wij doen dat op de volgende wijze:

- Naar het kind luisteren en zijn probleem serieus nemen.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan oplossingen.
- Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaarder te worden.
- Zorgen voor vervolgesprekken.
- Ouders informeren en betrekken bij het proces.

2.3.2 Het kind dat pest

Wij besteden veel aandacht aan de pester. Dit doen wij op de volgende wijze:

- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Zorgen dat het kind (de pester en de gepeste) zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.
- Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt.
- Stel grenzen en verbind daar consequenties aan.
- Zorgen voor vervolgesprekken.
- Ouders informeren en betrekken bij het proces.

2.3.3 De klasgenoten

De rest van de groep is een belangrijk onderdeel bij het oplossen van het pestprobleem. Op onze school wordt er op deze wijze mee gewerkt:

- Met de groep praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.
- Zo nodig zorgen dat de groep deskundige hulp krijgt.

2.3.4 De ouders

De ouders van het gepeste en van het pestende kind Wij vinden het belangrijk dat de we samen met de ouders werken aan het oplossen van een pestprobleem. Wij doen dit op de volgende wijze:

- Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.
- Ouders op de hoogte houden van de peestsituaties.
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

De school verwacht van ouders:

- Ouders bespreken lastige situaties met hun kind.
- Ouders benoemen hierbij het gedrag (en richt het niet op het kind zelf).
- Ouders beperken zich tot het incident dat nu speelt.
- Ouders stimuleren de aanpak van de school, waarbij de kinderen worden gestimuleerd om dingen zelf op te lossen.
- In en rond de school spreekt de leerkracht de kinderen aan. Wij vragen ouders dit niet zelf te doen.
- Ouders proberen conflicten die ontstaan zijn in de thuissituatie op te lossen voordat het kind naar school gaat.

2.4.5 De school (de leerkrachten)

De leerlingen en de ouders kunnen het volgende van onze school verwachten:

- De school zorgt dat de directie en de leerkrachten voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
- De school neemt stelling tegen het pesten.
- De school brengt de huidige situatie rond pestbeleid in kaart.
- De leerkrachten zorgen ervoor dat de school een veilige plek is om te leren. Agressie wordt niet getolereerd.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is. De school houdt het omgangsprotocol actueel.
- Kinderen worden aangesproken op hun gedrag op school: positief gedrag wordt geprezen, kinderen worden aangesproken op negatief gedrag.
- Conflicten worden uitgesproken met behulp van de afspraken die op onze school gelden.
- De kinderen wordt geleerd conflicten zelf op te lossen aan de hand van een aantal stappen.
- Tijdens de lessen wordt aandacht besteed aan de sociale competenties van leerlingen door:
 - Lessen uit de methode levensbeschouwing (Hemel en Aarde)
 - Gedragslessen vanuit het framework van PBS
 - Het gebruik van het leerlingvolgsysteem sociale ontwikkeling (Scol)

2.4 Cyberpesten

Cyberpesten is pesten door middel van digitale middelen en sociale media. Men kan iemand op verschillende manieren gaan cyberpesten. Het gaat om kwetsende of bedreigende teksten via chatprogramma's of sociale media. Men kan ook beledigende foto's, video's of persoonlijke gegevens van het slachtoffer op het internet of op sociaalnetwerksites plaatsen (cyberbaiting) zoals Facebook en Twitter. Dan is er sprake van cyberstalking, waarbij één of meerdere daders doelbewust een slachtoffer lastig blijven vallen en er kan op fora en vrij bewerkbare pagina's, bijvoorbeeld Wikipedia, beledigende of bedreigende informatie geplaatst worden.

2.4.1 Kenmerken van cyberpesten

- Cyberpesten gebeurt vaak anoniem. De daders voelen zich veilig, ongenaakbaar en onherkenbaar, waardoor ze weinig terughoudend zijn.
- Cyberpesten kan ernstiger zijn dan traditioneel pesten, omdat dader en slachtoffer niet in direct contact met elkaar staan, maar enkel via de computer verbonden zijn. Ook worden hierdoor grenzen verlegd en gaat de dader verder. De dader voelt zich niet geremd, waardoor meerdere mensen het te weten komen.
- Niet enkel fysiek of sociaal dominante personen doen aan cyberpesten. Door zijn kennis over het internet voelt de dader zich vaak machtiger dan het slachtoffer en denkt dan 'veilig achter de computer' te handelen.
- Het slachtoffer voelt zich onveiliger dan bij gewoon pesten, want er zijn veel meer toeschouwers door het medium internet.
- Cyberpesten is niet terug te draaien – vaak blijven de gegevens op het internet bestaan, zodat het slachtoffer er jaren nadien nog mee geconfronteerd kan worden.

2.4.2 Omgaan met cyberpesten

De school ziet cyberpesten als een belangrijk onderdeel van het pestprobleem. Hierbij worden leerlingen en leerkrachten gewezen op de mogelijkheden en de gevaren van digitale middelen en sociale media.

De school werkt op de volgende wijze preventief tegen cyberpesten:

- Met behulp van het programma Mediapaspoort worden lessen aangeboden die aansluiten bij de mediawijsheid.
- Leerlingen worden bewust gemaakt van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten.
- Er zijn heldere afspraken over het gebruik van internet. Deze worden met de leerlingen besproken. De school kiest ervoor om geen pagina's af te schermen. We kiezen voor een aanpak dat leerlingen hiertegen weerbaar gemaakt worden en weten welke waarden en normen aanvaardbaar zijn. Leerlingen hebben een meldplicht. Op het moment dat een leerling op een pagina terecht komt die niet wenselijk is, dan meldt hij dit direct bij de leerkracht.
- De leerkrachten maken leerlingen mediawijs. De leerkracht besteedt hierbij aandacht aan cyberpesten.

Leerlingen worden op de volgende wijze gestimuleerd om cyberpesten tegen te gaan:

- Geef nooit je wachtwoord en inlognaam aan anderen. Zorg dat ze niet makkelijk te raden zijn.
- Dingen die je voor de webcam doet, kunnen later op internet gezet worden. Let daarom op met wat je doet voor de cam, ook als je denkt dat je vriend of vriendin dit nooit zal doen. Als je later ruzie krijgt, dan kan je vriend of vriendin de foto's en/of opnames op internet zetten en kan de hele school het zien.
- Als je gepest wordt door mensen die je niet kent, vat het dan niet persoonlijk op. Via internet schelden mensen makkelijker dan in het echte leven.
 - Praat of chat erover als je gepest wordt via je mobieltje. Je kunt ook een ander nummer nemen en geef je nieuwe nummer dan alleen aan je vrienden.
 - Neem de dreigementen van de ander niet altijd serieus: "Ik weet waar je woont, want ik ken je IP-adres, ik kan je altijd achterhalen als je niet meewerkt.". Dat kan vaak helemaal niet, alleen de politie kan je echte adres via je IPadres achterhalen bij de provider.

Meer informatie over (cyber)pesten is te vinden in het Schoolveiligheidsplan.

2.5 De rol van de medezeggenschapsraad (MR)

Eén van de taken van de MR is het voorkomen van discriminatie (artikel 7 van de WMS). Pesten is ook een vorm van discriminatie. De MR heeft instemmingbevoegdheid bij vaststelling of wijziging van regels rond veiligheids-, gezondheids-, en welzijnsbeleid (= instemmingsrecht). Dus ook bij het pestbeleid. Verder kan de MR voorstellen doen om het beleid aan te passen (= initiatiefrecht). De medezeggenschapsraad (MR) heeft diverse wettelijke rechten en kan het pestbeleid op de agenda te zetten.

